

กิตติศักดิ์ เจริญศิริประเสริฐ 2552: นัยทางการเมืองใน “เสภาเรื่องขุนช้าง - ขุนแผน”
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) สาขาวิชารัฐศาสตร์
ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, กศ.ด. 230 หน้า

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษานัยทางการเมืองในหนังสือ “เสภาเรื่องขุนช้าง - ขุนแผน” ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายนัยทางการเมือง ทั้งในมิติของความคิดทางการเมืองที่ปรากฏในตัวบท ตลอดจนบริบท และวาระทางการเมืองที่ขับเคลื่อนให้เกิดการตรวจชำระและจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ ขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2460 ด้วยการตีความตัวบทอย่างละเอียด และการวิเคราะห์เชิงบริบท

ผลการวิจัยพบว่า ตัวบทของหนังสือ “เสภาเรื่องขุนช้าง - ขุนแผน” ฉบับหอพระสมุดฯ สามารถเป็นภาพแทนความจริงของสังคม ที่จะเน้นย้ำให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้คนในชนชั้นต่างๆ ทั้งยังแฝงไว้ด้วยแนวคิดเรื่องความจงรักภักดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ของข้าราชการทหารต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งเมื่อพิจารณาควบคู่ไปกับสถานะและบทบาทของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ สถานายกหอพระสมุดฯ ขณะนั้น รวมถึงบริบทของประเทศไทย ในห้วงเวลาดังกล่าว ทำให้สันนิษฐานได้ว่า การเกิดขึ้นของหนังสือเล่มนี้ มีหน้าที่จะเป็นไปเพียงเพื่อ “รักษาหนังสือกลอนเป็นอย่างดีในภาษาไทยไว้ให้ถาวร” ดังที่พระองค์ทรงกล่าวไว้ กระทั่งยึดถือกันในปัจจุบัน เท่านั้น หากแต่หน้าที่จะเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง ที่ทรงมุ่งหมายจะปลูกฝังความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน โดยอาศัยภาพแทนความจริงดังกล่าวเป็นตัวแบบ

Kittisak Jermittiparsert 2009: Political Implication in “Sae Pha Khun Chang – Khun Phaen”. Master of Arts (Political Science), Major Field: Political Science, Department of Political Science and Public Administration. Thesis Advisor: Associate Professor Kovit Wongsurawat, Ph.D. 230 pages.

This research is a study of the political implication in the book namely “Sae Pha Khun Chang - Khun Phaen” of the National Library version with its purposes to describe the political implication which appeared in texts as political thought dimension. And, there appeared the whole contexts with a political agenda to drive to the advents of archives scrutiny and settling publications in 1917 under the deliberately-particular performance of interpretation and contextual analysis.

The research has revealed that texts in this aforementioned, “Sae Pha Khun Chang - Khun Phaen” book in the version of the National Library, had portrayed the real figures of society, particularly, it had represented the relationships among people’s caste in vertical power with disguising loyalty of militant bureaucrats to the monarch. As the study has pursued the status and roles of Prince Damrong Rajanubhab, the president of the National Library, with the Thai State’s scenario at that time, we have come to attribute that the advent of the aforementioned book wasn’t likely to maintain only the poet scheme orderly in Thai language’s system as ultimately perfect as anticipated but also to maintain the political ideology for establishing the monarchism’s loyalty and adoration among Thai citizens by resorting the deeply-disguised figures as typically formed.